

ת"פ 21713/12/17 - מדינת ישראל נגד תומר עדי (עילאי קציר/רותם חכמון)

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 21713-12-17 מדינת ישראל נ' עדי (עילאי קציר/רותם חכמון) (עצור בפיקוח)
22.12.2019

לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר
המאשימה

מדינת ישראל

נגד

תומר עדי (עילאי קציר/רותם חכמון) (עצור בפיקוח)

הנאשם

באות-כוח המאשימה: עו"ד ענת ארוסי-כהן, עו"ד רינת בן-יעקב (פרקליטות מחוז ירושלים
(פלילי)

בא-כוח הנאשם: עו"ד ערן ערבה

החלטה

החלטה בבקשת הנאשם למתן צו להמצאת מסמכים מכוח סעיף 108 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן - **סעיף 108**).

ההחלטה ניתנת לאחר עיון בבקשת הנאשם מיום 4.11.2019, בתגובת המאשימה מיום 24.11.2019 ובתשובת הנאשם מיום 5.12.2019. בדיון מיום 18.12.2019 לא הוסיפו הצדדים על הנטען בכתב.

רקע ותמצית נימוקי הצדדים

2. כל-פי כתב האישום המחזיק שבעה אישומים, הנאשם מואשם בשורה של עבירות מרמה, זיוף, התחזות, סחיטה באיומים, עבירות מס והלבנת הון. האישום השני, שבמסגרתו הואשם הנאשם בעבירות סחיטה באיומים, זיוף בנסיבות מחמירות, עבירות מנהלים ועובדים בתאגיד, נוגע לעבירות שנעברו כלפי מר לידור לוי (להלן - **לידור**) וחברות שבבעלותו, במהלך השנים 2014-2017. בקשר לאישום זה העיד לידור במשך עשר ישיבות ממושכות ובמהלך עדותו הוגשו עשרות רבות של מסמכים הנוגעים לכל אותן חברות. בכלל זה, מסמכים הנוגעים לחשבונות הבנק של אותן חברות ולהנהלת חשבונותיה.

3. בבקשה הנדונה עתר הנאשם לקבלת הדו"חות השנתיים של חברת לידור פרסום בע"מ ולידור שיווק נדלן בע"מ (להלן לפי העניין - **לידור פרסום**, **לידור נדל"ן**, **החברות**), שהן חברות פרטיות בבעלות לידור. כן עתר לקבלת מלוא המסמכים הבנקאיים הקשורים לחשבונות הבנק של החברות ושל לידור (חשבונות פרטיים), ובמיוחד מסמכי הקמת הלוואות ופירעונן, התכתביות בין הבנקים לבין לידור ודרישות לתשלום חובות או צמצום מסגרות אשראי בקשר לשנים 2012-2017.

בנימוקי הבקשה נטען, כי לידור טען בעדותו, כי קודם לקשריו העסקיים עם הנאשם היה איש עסקים אמיד ומצליח וכי קשריו עם הנאשם הסבו לו קריסה כלכלית. הנאשם טען, כי גם על-פי הנטען בכתב האישום לא ניתן לייחס לנאשם את קריסתו הכלכלית של לידור, ככל שהייתה. עוד נטען, כי גם על-פי המסמכים הבנקאיים הרבים הקשורים בלידור המצויים בחומר החקירה, מדובר בטענה מופרכת, שאינה מתיישבת עם חישובים פשוטים. לפיכך נטען, כי מצבו הכלכלי של לידור עומד בבסיס עדותו ולפיכך המסמכים המבוקשים חיוניים להגנת הנאשם. ההצדקה להמצאת המסמכים נומקה בבקשה בין השאר, בנימוקים אלו: ראשית, עצם תפיסת מסמכים בנקאיים רבים של לידור ושל החברות מלמדת על הרלוונטיות של המסמכים המבוקשים; שנית, עצם המצאת המסמכים הרבים במסגרת חומר החקירה מחלישה את הטענה בדבר פגיעה בפרטיות; שלישית, המסמכים יאפשרו לנאשם להוכיח כי טענת העד כי קשריו העסקיים עם הנאשם הביאו לקריסתו הכלכלית אינה אמת.

בתשובתו לטענותיה של המאשימה חזר הנאשם על עיקרי נימוקיו ובין השאר, הוסיף, כי לטענתו, מלכתחילה היה על המאשימה לתפוס במסגרת חומר החקירה את המסמכים המבוקשים וכי לאי תפיסתם לא נמצא מענה.

4. במסגרת תגובת המאשימה הובאה גם עמדת העד לידור, שעל-פיה החברות הן פרטיות וכי הוא מתנגד למסירת מסמכים הנוגעים לענייניו הפרטיים ולחברות הפרטיות. כך בעוד שכבר נמסרו מסמכים רבים בכל הנוגע לחברת ניו דרייב. ל.ל. בע"מ, שענייניה נוגעים לכתב האישום.

5. המאשימה מתנגדת לבקשה, מהטעם שהנאשם לא הצליח להראות כי המסמכים המבוקשים רלוונטיים, וכי הבקשה כוללת ויש בה כדי לפגוע בפרטיותו של העד, לידור, מבלי שנמצאה הצדקה לכך.

דין והחלטה

6. לאחר בחינת טענותיהם של הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לדחותה וזאת מהנימוקים שעליהן עמדו באות-כוחה של המאשימה. להלן יובאו עיקריהן בתמצית.

7. ככל שתכלית המסמכים להצביע על הסיבות שעל-פי הנטען גרמו לקריסה הכלכלית של לידור, הרי שעל-פי עדותו של העד, קריסתו הכלכלית נבעה מהשתלשלות אירועים רחבה מזו העשויה להשתקף בחשבונות הבנק ובמסמכים המבוקשים. מכל מקום, לבא-כוח הנאשם ניתנה הזדמנות לחקור את העד על נושא זה בהרחבה רבה - אולי אף מעבר לדרוש - כך שאין הכרח באותם מסמכים מבוקשים. כמו כן וכפי שטענה המאשימה בצדק, הבקשה רחבה מאד וכללית מאד, עד כי עולה ממנה כי מדובר בניסיון לקבלת מסמכים רבים מתוך ניסיון ל"מסע דיג" ותקווה שיעלה בידי הנאשם להעלות בחכתו מסמכים שאולי יוכלו לסייע בידיו. כך בעוד שלא הובהר אלו מסמכים מתוך המבוקש יסייעו בידיו בפועל, אם בכלל, ובעוד חומר החקירה כולל מסמכים בנקאיים וחשבונאיים רבים הנוגעים להתנהלות הכלכלית של העד ושל החברות בבעלותו. לפיכך ומאחר שלא ניתן הסבר מניח את הדעת לנחיצות המסמכים המבוקשים ולנוכח הפגיעה בפרטיותו של העד לידור, לא נמצאה הצדקה לבקשה הרחבה כאמור.

8. אכן, נקבע בפסיקה כי יש לנקוט גישה ליברלית ומרחיבה בכל הנוגע להמצאת מסמכים המבוקשים כדי לסייע להגנת הנאשם, בין מכוח סעיף 108 בחוק סדר הדין הפלילי ובין מכוח סעיף 74 בחוק זה (בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' שיינר (23.1.2014), כבוד השופט י' עמית, פסקה 11 (להלן - עניין שיינר)). עם זאת, אין בכך כדי לפטור את הנאשם מלהצביע על כך שהמסמכים המבוקשים אמנם רלוונטיים להגנתו. ככלל, יש להצביע אלו מסמכים דרושים ואף יש להצביע על אפשרות ממשית שיהיה באותם מסמכים מבוקשים כדי לסייע לנאשם בהגנתו. לעניין זה הטעים בית המשפט, כי "בית המשפט אינו אמור להביא בחשבון אפשרויות הגנה ערטילאיות שאינן נראות לעין, או כאשר הרלבנטיות של החומר לתביעה היא רחוקה ושולית (...). בית המשפט לא יתיר 'מסע דיג' בלתי ממוקד אחר חומר, מתוך תקווה ספקולטיבית של ההגנה שמא ואולי ימצא באותו חומר סיוע לנאשם" (עניין שיינר, שם).

על דברים אלו חזר לאחרונה בית המשפט העליון לעניין בקשה לקבלת מסמכים מתוך תקווה שיהיה בהם כדי לערער את מהימנותו של עד - כפי שנעשה בעניינינו - בהדגישו כי אף "לא די בתקווה הכללית, כי בין הררי החומר המבוקש ימצא דבר-מה שיאפשר לערער את מהימנותם של העדים, בכדי להורות על איסוף נרחב של חומר כמבוקש" (בש"פ 3603/19 משה נ' מדינת ישראל (10.7.2019), כבוד השופט נ' סולברג, פסקה 22 (להלן - עניין משה)).

בעניינינו, לא צלח הנאשם את מבחן הרלוונטיות. נראה אפוא, כי מדובר בניסיון לאיסוף מסמכים רבים מתוך תקווה, שאינה בהכרח מבוססת, כי יהיה בהם כדי להחליש את עדותו של לידור בהיבט אחד בלבד, שעניינו טענתו בדבר קריסה כלכלית. די בכך כדי לדחות את הבקשה. כך על אחת כמה וכמה במקום שבו מדובר במסמכים שיש בהם משום פגיעה לא מידתית בפרטיותו של העד.

9. לעניין מסמכים מבוקשים שיש בהם כדי לפגוע בפרטיותו של צד שלישי נקבע, כי ישנה מעין "מקבילית כוחות", שעל-פיה, ככל שזיקת המסמכים המבוקשים להגנת הנאשם שולית או גבולית ומנגד, הדבר עשוי לפגוע בפרטיותו של צד שלישי, בית המשפט יטה להימנע מלאפשר את מסירת המסמכים ולהפך. בעת בחינת בקשה להמצאת מסמכים מכוח סעיף 108, יש לפעול בהתאם ל"נסחת האיזון" האמורה. "כאשר האפשרות כי זכות הנאשם למשפט הוגן תיפגע היא רחוקה ובלתי משמעותית, יש ליתן משקל לזכויות המתלוננת. הצד השני של המשוואה הוא, כי כאשר מדובר בחומר חקירה מובהק או כאשר ברי כי קיימת אפשרות סבירה כי יש בחומר להועיל לנאשם, יורה בית המשפט על גילוי החומר, גם על חשבון פגיעה בפרטיותו של צדדים שלישיים (עניין שיינר, פסקה 22(ב)). ראו גם פסקאות 43-45).

10. סיכום הדברים הוא כי במקרה הנדון הבקשה כללית ורחבה. הנאשם לא הצביע על מסמכים מסוימים רלוונטיים להגנתו ואף ישנו ספק רב אם היה במסמכים המבוקשים, אילו נמסרו, כדי לסייע להגנת הנאשם מעבר להגנה שהיא לכל היותר שולית לאישומים. לעומת זאת, מאחר שיש בגילוי המסמכים משום פגיעה בפרטיותו של העד לידור, לא נמצאה הצדקה לאפשר את המצאת "הררי החומר המבוקש" (כאמור בעניין משה).

11. כאמור לעיל, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ד בכסליו התש"ף, 22 בדצמבר 2019, בהיעדר הצדדים.